

ne govori po aktih nobeno dejstvo. Pismo je torej po dejanji, za katere mora biti odgovoren odpošiljatelj, postalo pristopno edino-le prejemniku. Za razširjanje poslej, ko je bilo pismo osebno prejeto, ni dolžan biti odgovoren odpošiljatelj. Da se je odposlalo rečeno pismo, ki po obliki in vsebini ne ustreza družabnim zahtevam, to se gotovo ne da odobravati in to pripoznava sedaj tudi odpošiljatelj sam. Toda prezreti se tudi ne sme, da se je dr. L. moral čutiti razžaljenega po vsebini pisma z dne 2. januarja 1902, katero mu je bil pisal dr. Z., ker v njem se nepravilno dr. L. imenuje za golega prejemnika spisov in označuje njegova zahteva glede honorarja za substitucijo, da je »horrend«. Ker je potem sicer ne v pravi obliki sestavljeni odgovor drja L-a bil namenjen samo za drja Z-a in je, kakor že rečeno, postal pristopen samo temu, zategadelj se je ta korespondenca obeh odvetnikov upoštevala po pravici za njiju golo notranjo zadevo, vsled katere se ugled odvetniškega stanu ni mogel žaliti.

Po vsem tem stvarni položaj ni bil tak, da bi utemeljil dejanski stan disciplinarnega pregreška po zmislu §-a 2. disciplinarnega statuta in prizivu zborničnega pravdnika ni bilo ugoditi.

L I S T E K.

Zamotana rodbinska povest.

(Iz starih sodnih aktov.)

Nastopni slučaj razkriva razmere, ki bi se utegnile videti neverjetne. Ni torej odveč, če zatrjujemo, da je slučaj ta posnet »čisto in polno« po aktih, ki leže v registraturah okrajnega sodišča v Hernalsu in trgovskega sodišča dunajskega, če jih ni ravno burja zadnje reforme v kako peč pometla. Slučaj sam pa ostane še poznim rodovom za dokaz, da tudi najbujnejša fantazija ni v stanu tekrovati z realnostjo, kakeršno ustvarja v v preminjastih barvah vsakdanje življenje. Vrstili so se čisto posebni delikti, toda ostali so v okviru civilnega prava, da jih

ni mogla doseči roka kazenskega sodnika, in vsa juristična in psihologična mešanica je prikipela na vrh, ko se je mogel brat oženiti s svojo sestro, ko pa je vse ostalo v mejah najstrožje legalnosti, ne da bi se sploh dala izpodbijati legitimnost takega zakona

V Hernalsu je pred dobrimi petdesetimi leti živel uradnik-udovec, ki je imel intimno razmerje z neko perico (Hernals je še danes središče dunajskih peric). Lahkokrila perica pa tudi drugih možkih ni zametala, toda iz aktov je bilo razvideti, da je omenjeni uradnik-udovec imel prednost pred vsemi, in on sam ni dvomil, da je oče deklice, katero je povila njegova prijateljica. C. kr. višje oblastvo pa mu ni dalo dolgo uživati očetovskega veselja: premeščen je bil koj v Lvov, a tako oddaljen oče ni imel za Berto, oziroma za njeno p. n. mamó posebne vrednosti. Gospodična perica se je ozrla nekoliko okrog po svojih mnogih prijateljih, koga bi naj pravzaprav osrečila z očetovskim veseljem. In ko je uradnik-udovec odpotoval, se je mamá obrnila do starejšega bolehnega gospoda, ki je sicer dvomil, da bi bil avtor male Berte, a je vendar obljubil, skrbeti zanjo. Perica je potem z vso "požrtvovalnostjo" stregla poočetovalnemu bolnemu gospodu, in ta se je izkazal hvaležnega s tem, da je za svojega dozdevnega otroka založil na dunajskem depozitnem uradu znesek desettisoč goldinarjev, toda z namembo, da se ta znesek sme izročiti deklici šele, ko doseže fizično polnoletnost.

Dobri gospod je umrl in perici so obresti naložene glavnice pripomogle, da je Berto dala boljše odgojiti. Leta in leta so minila, a uradnik-udovec ni dal nič glasu o sebi. Končno ga je njegova vpokojitev nenadoma zopet prinesla v Hernals. Berta je bila mej tem postala ugledna devica, in materi se ni bilo treba preveč prizadevati, pa je vzbudila občutke očeta, ki so tako dolgo dremali v nekdanjem njenem prijatelju. Berta je bila postarnemu možu vseč in prav privileglo se mu je, ko mu je perica nasvetovala, naj bi potom legitimacije, ki jo juristi nazivamo »per subsequens matrimonium«, opral madež nezakonskega rojstva deklici, ki je še vedno, oficijalno vsaj, begala brez očeta po svetu. Uradnik se je poročil s perico in Berta je odslej veljala tudi v očeh zakona za njegovo krv. Novi papa je ravnal z njo neznano nežno, toda opazilo se je tudi, da jo njegov odrasli

sin, njen sedanji brat nekoliko drugače ljubi, nego li bratovsko in da mu je tudi ona to ljubezen vračala drugače, kakor le sestra. Toda iz aktov se ni dalo dognati, kakšno je bilo njiju razmerje v prvi dobi, ko sta bila še — brat in sestra.

Razmere, v katerih je Berta živela, so se ji zdele preskromne, in z ozirom na premoženje, ki je ležalo v depozitnem uradu, je želela drugačnega življenja. Hotela je začeti trgovino, toda denar je bil dobro spravljen, kajti do njenega 24. leta, do fizlčne polnoletnosti je bilo še daleč, in vsak poskus, spraviti denar v tok, se je moral izjaloviti. Pritegnili so advokata na posvet; temu je prišlo na misel, da bi se dala deklica usposobiti za kredit in menice; denar naj bi se najel in posojila bi se potem izvršilnega rubeža zavarovala na depozit. Berto so tudi v resnici na predlog njenega zakonskega očeta izpustili iz očetovske oblasti in okrajno sodišče v Hernalsu jo je proglasilo za polnoletno.

Sedaj se je začelo pravo življenje. Na menice je svojepravna gospodična dobivala mnogo denarja, a oderuhi, ki so dajali denar, niso ravnali ž njo nič bolje, kot z drugimi svojimi žrtvami. V malo mesecih je bila Berta brez kredita, pa tudi faktično brez depozita, kajti ta je bil z zastavnimi pravicami čez in čez prepreden.

Bertini materi je jelo tesno prihajati radi prihodnosti njenega otroka, in poštena, kakršna je bila, je premišljala, kako bi rešila Berti vsaj en del njenega premoženja. Toda, kaj začeti? Plačilni nalogi in rubeži so dosegli pravomočnost — kakšni ugovori naj bi bili mogoči? Tu si je izmislil advokat, kateremu so »casus« predložili, genialno pot: lotil se je stvari pri korenini in si dejal, da se bodo dali pravomočni plačilni nalogi i. t. d. uničiti, če se izpodbije Bertina polnoletnost, t. j. njena svojepravnost. Toda kako izpodbijati polnoletnost? Saj je bila Berta po vseh pravilih obč. drž. zakonika izpuščena iz očetovske oblasti! A tu so materini grehi prišli odvetniški zvitosti na pomoč. Če se namreč očetovstvo izpodbije, potem bo tudi izpust iz očetovske oblasti nezakonit in Berta še ni polnoletna postala. Oče pa se ni dal kar tako oropati svojega otroka. Končno pa je glede na pretečo bedo svoje hčere modro izjavil, da noče nič storiti niti »pro«, niti »contra«. To je bilo odvetniku dovolj. V

imenu Berte, ki je bila v očeh zakona še vedno polnoletna, je vložil proti legalnemu očetu tožbo na priznanje — neočetovstva. Berta je torej sama zanikala svoje zakonsko rojstvo.

Okrajno sodišče v Hernalsu je povabilo toženega ne-očeta k razpravi, a njega ni bilo. Nato je zastopnik Berte zahteval, naj se neočetovstvo izreče »in contumaciam«. Okrajno sodišče ni sicer ustreglo temu predlogu, ali višje deželno sodišče je spoznalo: »V imenu Njegovega veličanstva! J. J.-a je smatrati za ne-očeta, ker ga k razpravi, na ta in ta dan odrejeni, ni bilo in je torej verjeti tožbenim navedbam, v katerih se trdi, da je nemogoče, da bi bil J. J. oče postal.«

Ta odločba je prišla ravno še v pravi čas, da otroka, ki ga je Berta pod srcem nosila, ni zadela nesrečna usoda materina, namreč nezakonsko rojstvo. Spričo sodnega izreka ni bila Berta odslej več sestra svojega brata in tako temeljem višjesodne odločbe ni bilo pomisleka, da ga ne bi vzela v zakon. Brat je bil pa tudi rad pripravljen vzeti Berto, zlasti ker jima je premeten odvetnik zatrjeval, da bo sedaj depozit prost, češ, Berta ni nikdar stopila iz nedoletnosti, kajti bila je izpuščena iz očetovske oblasti moža, ki nikdar ni bil oče, in plačilni nalogi z rubeži so sedaj trikrat nič.

Nato je Berta temeljem višjesodne odločbe zaprosila pri okrajnem sodišču v Hernalsu, naj se ji postavi varuh, da jej varuje pravice, ker je nedoletna. Okrajno sodišče se je pa kot personalna instanca branilo pripoznati nedoletnost. Toda Berti ni bilo do tega, da se teoretično prizna njen status; zanj je imela nedoletnost le ta pomen, da se doseže ničnost plačilnih nalogov, katere je izdalo trgovsko sodišče. In zato ni kar nič rekurirala proti okrajnosodnemu odloku, ampak se je obrnila do trgovskega sodišča s kratko vlogo, v koji je le rekla: »Jaz, Berta J. naznanjam, da sem nedoletna, pa prosim, naj se razveljavijo plačilni nalogi in eksekucije...« Toda trgovsko sodišče je argumentovalo: če je Berta nedoletna, ne sme pri sodišču napravljati vloge, če je pa polnoletna, potem je prijava nedoletnosti nedopustna, — ter je vlogo »brevi manu« zavrnilo. Sedaj se je zopet obrnila na personalno instanco, naj ji postavi varuha. Toda ta ji je to odrekla, češ da je prosilka polnoletna; trgovsko sodišče je pa vlogo vnovič zavrnilo z motivacijo, češ, Berta je nedoletna...

Od tu naprej se je roman nadaljeval v navadnih jurističnih tirih. Uboge Berte ne zanima več vprašanje, je li polnoletna ali nedoletna, kajti zaspala je kot soproga svojega »brata« blaženo v Gospodu. Njena smrt pa je pravni slučaj le še bolj zamotala, ker je zapustila otroka, kojega mladostnosti ni izpodbijalo niti okrajno sodlšče v Hernalsu. Odtegnila se je državljski pravičnosti, da odgovarja nebeškemu sodniku, ki ne tako, kakor avstrijsko višjedeželno sodišče, ne pozna nobenega »kontumaca«. Ob Bertini rakvi pa niso plakali le dete in roditelja — ampak tudi oderuhi.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. novembra 1902.

— (Osobne vesti.) Višjesodni svetnik J. Ledenig, dvorni svetnik po naslovu in značaju v Gradcu je, na svojo prošnjo vpokojen, ob enem dobil znova izraz Najvišjega priznanja. — Imenovani so: za dež. sodnega svetnika in predstojnika sodišča okr. sodnik M. Primožič v Tolminu na svojem dosedanem mestu; za namestnika drž. pravdnika v Ljubljani okr. sodnik dr. A. Rogina v Kranjski gori in sod. pristav dr. R. Tschech v Ptuj; za okr. sodnika v Ložu sod. pristav J. Pellegrini v Il. Bistrici; za notarja v Senožečah not. kandidat A. Krajnc v Kamniku. — Premješčen je dež. sod. svetnik A. Ravnikar iz Loža v Litijo. — V imenik odvetnikov je vpisan dr. V. Schweitzer s sedežem v Ljubljani. — Preselila sta se odvetnika: dr. J. Stanič iz Volovske v Trst, dr. M. Trinajstić iz Buzeta v Volovsko.

— (Prememba v justičnem ministrstvu.) Justični minister Alois baron Spens-Booden je bil na svojo prošnjo z najvišjim ukrepom od 17. oktobra 1902. vpokojen ter pri tej priliki odlikovan z velikim križem Leopoldovega redú. Za časa njegovega ministrstva je bilo bodisi v parlamentu, bodisi drugače vloženih mnogo pritožeb zaradi zapostavljanja slovenskega jezika in Slovencev v justici, a niti jedna ni bila ugodno rešena. — Justični portfelj je sedaj prevzel sam ministrski predsednik pl. Koerber in takoj izdal dva razpisa na predsednike višjih deželnih sodišč in na višje državne pravdnike. V obeh se minister ozira vzlasti na kazensko pravosodje, njega bodočo reformo, in priporoča, naj se z obdolžencem ne ravna, kakor bi bil že obsojen. Minister tudi želi, da bi sodišča v prijaznosti sodelovala z odvetniki in da bi se ugled odvetništva na nobeno stran ne kršil. Nekateri odvetniški odbori so zato pl. Koerberju izrekli svojo zahvalo in ob enem nadejo, da bo skušal zboljšati slabe gmotne razmere odvetnikov.